

ȘI AȘA MAI DEPARTE?

Dan C. Mihăilescu (n. 1953) este critic și istoric literar. Absolvent al Facultății de Limba și Literatură Română, Universitatea București, 1976. Cercetător la Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu“ (1980–2003), secretar de redacție al *Revistei de istorie și teorie literară* (1983–1986), editorul suplimentului *Litere, arte & idei* al ziarului *Cotidianul* (1991–1996, 2001–2004), iar din anul 2000 realizatorul emisiunii *Omul care aduce cartea*, la ProTV (Premiul Consiliului Național al Audiovizualului în 2003). A tradus din Jean-François Revel, Eugène Ionesco, Emmanuel Todd, Vladimir Bukovski ș.a.; a deținut rubrici în revistele *Lucașfărul*, *Transilvania*, 22, *Idei în Dialog*, *România literară*, *Ziarul de duminică*, *Dilema veche*, precum și în *Evenimentul zilei* și *Jurnalul Național*.

A debutat editorial în 1982, cu volumul *Perspective eminesciene* (Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor, reeditare Humanitas, 2006), urmat de *Dramaturgia lui Lucian Blaga*, 1984, *Întrebările poeziei*, 1989, *Stângăcii de dreapta*, 1999, *București, carte de bucăți*, 2003, *Scrieri de plăcere*, 2004, *Literatura română în postceaușism* (vol. I, 2004, vol. II, 2006, vol. III, 2007), *Îndreptări de stânga*, 2005, *Viață literară* (vol. I, 2005, vol. II, 2006), *Dansând pe ruine*, 2006, *Idei cu zimți: Viață literară III, ianuarie 2007–iulie 2008* (Humanitas, 2008), *Despre omul din scrisori: Mihai Eminescu* (Humanitas, 2009), *Despre Cioran și fascinația nebuniei* (Humanitas, 2010). Literatura memorialistică și epistolară este una dintre preocupările sale constante.

Este prezent în volume colective (dicționare, antologii etc.) din țară și străinătate; a semnat peste treizeci de prefețe, postfețe, antologii, ediții (de la I.L. Caragiale, Mircea Eliade, E.M. Cioran, Sextil Pușcariu și F. Brunea-Fox la Haig Acterian, Ioan Petru Culianu, Valeriu Anania, Sorin Mărculescu, Constanța Buzea și Ioan Es. Pop). Cel mai recent volum pe care l-a coordonat, *Cărțile care ne-au făcut oameni* (Humanitas, 2010), reunește 19 contribuții prestigioase într-o pledoarie pentru lectura formatoare.

A primit Premiul Uniunii Scriitorilor, al Asociației Scriitorilor din București, Radio România Cultural, Radio București, premiile revistelor *Transilvania*, *Flacăra*, *Ateneu*, *Cuvântul*, *Tribuna*, *Lucașfărul* ș.a.

Dan C. Mihăilescu

ȘI AȘA MAI DEPARTE?

Viață literară IV

august 2008–mai 2010

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Corneliu Radu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Elena Dornescu
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Proeditură și Tipografie

© HUMANITAS, 2011

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MIHĂILESCU, DAN C.

Și așa mai departe?: Viață literară IV - august 2008–mai 2010 /

Dan C. Mihăilescu. – București: Humanitas, 2011

ISBN 978-973-50-2911-1

821.135.1.09

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel./fax 021/311 23 30

C.P.C.E. – CP 14, București

e-mail: cpp@humanitas.ro

www.libhumanitas.ro

Prefață

Și viața literară a murit!

Zic asta cu două temeuri.

Pe de o parte, odată cu dispariția revistei *Idei în Dialog*, și-a dat ultima suflare și rubrica mea de acolo, „Viață literară“, cea care mi-a hrănit două volume omonime, apărute la Editura Fundației Pro în 2005 și 2006, plus *Idei cu zimți*, Humanitas, 2008. „Nu-mi rămâne, așadar, decât să-i doresc revistei *Idei în Dialog* o viață cât mai lungă“ – așa încheiam prefața celui din urmă.

Ți-ai găsit! Cu vorba românească atât de (mioritic) dragă lui Cioran: n-a fost să fie! *Idei în Dialog* a trecut năprasnic și irevocabil la capitolul „câștiguri demne de pierdut“, la fel ca *Litere, arte & idei*, suplimentul cultural al *Cotidianului* din 1991–1996, căruia multă lume i-a deplâns decesul, dar numai pe tăcute sau, cel mult, telefonic. La lumina zilei, sutele de confrăți, zecile de gazete presupus simpatetice au tăcut sfios resemnate. Nu am avut parte decât de câteva rânduri frumoase, de *faire part* empatic, semnate de Magdalena Boiangiu în *Dilema*...

Mi-e groază să caut ecourile dispariției *Ideilor în Dialog* în presa noastră (mai degrabă: absența lor), fie și numai în presa culturală. Bucuria invidiei? Fericirea valahă încorporată în inconștiența furatului propriei căciuli? Tradiționalul dans pe ruine, întru paguba generală? Iluzia că dispariția vecinului bogat determină automat mântuirea sărăciei tale?

Închid ochii și-mi spun că nu asta contează aici, acum.

Oul pe care-mi îngădui să-l așez astăzi, cu mândră sfială, în cuibarul eventualului *semblable* cititor continuă suita, din august 2008 până în decembrie 2009, după care au urmat cinci texte – numai cinci! – publicate sub același generic în *România literară*.

Până ce n-am mai putut.

Adică până mi-am dat seama că, de cealaltă parte, aproape tot ceea ce însemna *viața literară* pentru sexagenarii (mei) *optzeciști* a murit... de moarte bună.

Cenaclurile – variante-surogat ale saloanelor literare din veacurile XVIII, XIX și chiar XX – și-au sleit energiile stimulativ-plăsmuitoare.

Boema teribil (și suicidar) alcoolică din vremea lui Nichita, Preda, Pucă-Pâcă, Velea, Mazilescu, Horia Lovinescu, Piliuță & Co., cea care oferea scriitorimii condamnate la autodistrugere culcușul de zaț incandescent în care să-și îngroape eșecurile, a sfârșit lamentabil în crâșma de la Muzeul Literaturii, caricatura caricaturilor de altădată.

Dictatura – inamicul magnetic spre care alergau frenetic toate energiile piliturii de fier artistice, coagulându-se stupefiant în România tradiționalei dezbinări etnofage – a cedat scena letargiei, indolenței, abuliei democratice, când nu mercantilismului cinic și sarcasmului dezosat. Se poate oare compara dizgrațiosul război cultural dintre „boierii și oierii“ minții, recte pălănișofobia junilor alergici la tradiție, de azi, cu urieșenia infectă, cu efecte de genocid cultural și anvergură națională, care a fost lupta estetismului și cosmopolitismului sincronizant cu protocronismul securistic alterofob din ultimele două decenii ceaușiste?!?

Evantaiul libertăților (religioase, politice, sexuale, turistice, gastronomice, vestimentare, financiare, mediatice etc.) pe orizontală ne-a sleit patosul verticalității pur spirituale. Nimic, niciodată, nici un text literar, nici un fapt artistic –

muzical, cinematografic, teatral, coregrafic, pictural – nu va mai reuși să ne recupleze la *sublima exasperare* cu care *trăiam*, aproape mistic, experiențele spirituale sub dictatură. Atunci când montările lui Ciulei, Pintilie, Esrig, Penciu-lescu, Giurchescu, Cătălina Buzoianu, Tocilescu, filmele lui Daneliuc, Pița, Veroiu, Tatos, *Nocturnele* de la „Țândărică“, concertele Phoenix sau Iris, Madrigal ori Song căpătau adesea dimensiuni... de domeniul soteriologiei, dacă nu vă supărați.

Acum am ajuns supraviețuitori la nișă. Scorbură, bârlogul, văgăuna. Reverii de vizuină. Fiecare învelit în propriile-i fantasmă, rumegându-și letargic frustrările, reușitele, resentimentele, elanurile narcisiace și adrenalina înțepăcioasă. Nici un cenaclu vrednic de ceea ce reprezentau „Luceafărul“ la 1970, lunedìsmul, „Junimea“ și „Universitas“ în anii '80. Nimic nu egalează impactul colocviilor revistei *Transilvania*, „zilele călinesciene“ de la Onești au ajuns aproape o parodie a propriei tradiții, iar fauna și flora de la Casa Scriitorilor – acolo unde se făceau și se desfăceau toate ierarhiile breslei – concurează ierbarele, holurile cu trofee cinegetice, colecțiile de coleoptere și saprofite ale edecurilor ce cu onor, umor și jale suntem.

Tot ce însemna impetuozitate, „junglă literară“ aproape la modul propriu al cuvântului, dar și spiritul de turnir, cavalerismul, cu fairplay sau lovituri sub centură, ca să nu mai spun de imensul război de gherilă cu Cenzura, adică tot ce revigora ființa artistică și constituia miezul viril al competiției literare, s-a vărsat acum în infinita capacitate vidanjorială a blogosferei. Cu mici-mari *cultural wars* dictate de nemuritoare invidie sau inspirate de jocul rețelelor și de meschine interese de oportunism carieristic, departe, oricum, de anvergura „marilor bătălii“ de odinioară. (A se compara oceanul de furie care a zguduit breasla literară în anii acuzării de plagiat a lui Eugen Barbu, între cazul Goma

și cazul Dorin Tudoran, cu episodul memoriilor lui Adrian Marino din vara lui 2010! Vorba lui Cațavencu, „prea puțin, stimabile“. Dar și între pudic-retractilele vâlurele produse în anii noștri de cutare montare a lui Radu Afrim – și efectele cu adevărat *naționale* ale *Revizorului* și *Reconstituirii* de acum patru decenii se-ntinde un pustiu și a murit o lume!)

Ce să învețe de la noi „cei care vin“?

Numai rău. Lipsiți de canavaua agonică a disperărilor noastre și de idealismul ei inerent, „douămiiștii“ au ales și aleg aproape exclusiv negustoria de principii, compromișul general, cinismul și sarcasmul, stângismul antielitarist, cochetăria inconștientă cu egalitarismul omnidistructiv, dependența artisticului de politic, tacticile electorale, acnea purulent-marxizantă și strategiile puterii cu orice preț. Restul e moft, pentru nou-veniți.

Astfel încât, recitindu-mi șirul de pledoarii strânse între copertele de față, mă întreb cu amar: „la ce bun?“.

După care mă resemnez cuminte și mă alin cu amăgirea că, poate, încă nu e totul pierdut. Că, poate, lumea literară, așa grobianizată, cariată și ulcerată cum a ajuns, ca o turmă belalie, încă nu și-a pierdut cu totul vechile maniere, gustul boemei, ștaiful bovaric, insurgența dandistă, patosul gratuității, pitorescul hedonist, energiile aiuritoare... Adică toată acea explozie de vitalitate mai mult sau mai puțin fertilizantă și alienantă, care ucidea mizerabil și renaștea sublim, în egală măsură. Care decima talente cu nemiluita, distrugea suflete, cupluri, familii și altera irecuperabil personalități excepționale, oferind, însă, în același timp modere comportamentale, conduite morale și tendințe estetice.

Pe scurt, determinându-ne destinul și dându-ne un rost.

Acasă, la librărie

Stați așa că-ncep abrupt, să nu mă iau cu cele serioase și să uit chestia care m-a intrigat adineaori la metrou, unde am văzut panoul publicitar cu Mircea Dinescu și reparația revistei *Plai cu boi*.

Atâta întreb: why Putin, mein Freund?

Guraliv, reactiv și umoral cum sunt, rareori mi-e dat să rămân pe poziția *no comment* în fața vreunui eveniment din viața literar-gazetărească. Ei bine, chiar așa am rămas, *bouche bée* și, prin urmare, *speechless* (sper că măcar lui Alexandru Matei îi place limbajul ăsta *brânșat*) în fața primelor numere din revista lu' Dinescu de acum câțiva ani, cu alde Pleșu, Paleologu și Patapievici în ipostaze – cum să le spun – *șucare* de să-ți stea mintea-n loc. Bun, mi-am zis, e cât se poate de normal, lui Dinescu nu-i poate refuza nimeni nimic, omul e un spectacol total și magnetizant cât încape, sută la sută regățean, cu bufonade triste și deriziune parșivă, operează totul cordial și dibaci pe cord deschis, cu corzi și coarde la vedere, pe țambal și sub masă, slujind falstaffian și penacorcodușic *emploi*-ul lui Pirgu la sfintele chiolhanuri ale lui Pantazi și Pașadia.

Poate că mergea atunci. Dar acum? Ce caută neamțu-n Bulgaria? Țin minte o dulce contră cu Conul Alecu, în zilele

cu pricina. Zic: bine, domnule Paleologu, am înțeles capriciul, joaca, merchezul: Dinescu e irezistibil, inenarabil, impenitent, deschis ca zarea și șăgalnic precum Cupidon cu tolba de cucute-nțeпоșate. Dar să vorbiți dumneavoastră de gleznele prea groase ale Monei Muscă?!? Dumneavoastră, om subțire, de *old fashion*??? „Da, dragă, ai dreptate, m-a luat gura pe dinainte!” – a fost replica afabil oftată a minunatului despărțit(or) de Noica.

Băi, frate – cum ar spune cațavencios Simona Tache –, nu zici că reappare *Plai cu boi* (fără cuvenita mențiune „serie nouă” pe copertă, *just like that*, nr. 1, iulie 2008) și mi se cere grațios, *friendly*, colaborarea, pe care o refuz sfios numai contemplând coperta și prefirând caricaturile?

Am înțeles și am acceptat cu larghețe totul. Andrei Pleșu își reia rubrica din nesmintită admirație față de Dinescu, prietenul căruia nu-i va putea refuza niciodată (presupun) nimic și care răspunde perfect jumătății sale histrionic-funambulești. Alex Ștefănescu îl admiră necondiționat pe poet, Stelian Tănase își face nestingherit și efervescent Bucureștii, Ioan Groșan îl travestește mai departe pe Rică Răducanu în Bernard Pivot iar Silviu Purcărete își regizează sobru și eficient *promotion*-ul *y compris* pe terenul neantului valah. Am prizat nudurile șăgalnice, m-am holbat stupid la jalnica prezență a lui Bedros Horasangian, m-am întrebat ce tot i se caută-n gât și-n slip lui Petre Roman, am deplâns îngrețoșat măgăria cu „Margareta, această Marie Purie a casei regale”, am închis un ochi la falusiada brâncușiană... dar am clacat, cum vă spuneam, adineaori, în stația de metrou Piața Unirii, unde se reia montajul caricatural de la pagina 67, cu Putin pe post de statuia newyorkeză a libertății de 4th of July, plus fața extatică a lui Mircea Dinescu, privindu-și nimbul à la Simon Templar, și – atenție, acum! – lozinca: „Putin și poporul rus libertatea ne-au adus”. Cuvinte

care ne vor iradia drăcește, săptămâni de-a rândul de-acum înainte, posacele așteptări pe recile peroane.

Atâta mă-ntreb: de ce Putin și care libertate adusă de ruși? De ce, nene Mircea? Cum ar spune cașavencii, „aceste cuvinte ne doare“!

De acord cu ideea surzător-omnipotentei melec putiniene peste credulitatea trupeșei Americi, ca și asupra gazoșantajatei Europe. Așa a fost și asta e. Dar atunci să schimbăm sloganul și să spunem, potrivit așteptărilor cvasiunanime euro-atlantice: „Putin și poporul rus libertatea NE-AU SEDUS“. Parcă e altceva, nu?

De la NOI la Cărturești

Cum să nu mă arunc, pentru prima oară-n viață, asupra revistei *Target*, de vreme ce pe copertă tronează doi tineri drăguți, cumiși și cu cărți în brațe, peste titlul „Afacerea Cărturești“? Dedesubt explicația pe post de momeală „Cărturești este mai mult decât o librărie. Așa au gândit-o, încă de la început, Nicoleta Dumitru și Șerban Radu: este un sat cu cărți, un fel de sector 7 al Bucureștiului... Și a ieșit o afacere evaluată acum la 20 mil. euro“.

Eu am ajuns client fidel, adică, în medie, săptămânal, al librăriei Cărturești din casa lui Mitiță Sturdza abia de un an și ceva. Până atunci (nu mai spun de anii '90, când eram cu toții fascinați și înghițiți de modelul Humanitas), alintat de amabilitatea Alinei Calma și a colegelor sale de la librăria NOI (Dalles), mă simțeam acolo mai ceva ca acasă. Numai ce întrebai de un titlu – și cartea apărea. Numai ce auzai de un nume de autor necunoscut, o umilă editură din fundul țării – că fetele trimiteau mailuri și dădeau telefoane, comandând opul cu pricina special pentru tine. Am văzut mulți clienți – români și străini, copii sau octogenari – plecând

efectiv fericiți de la NOI, grație promptitudinii, profesionalismului și afabilității oamenilor de la raft. De când a dispărut Alina, o răceală prăfoasă și-o atitudine ușor belalie, afanisită, în orice caz detașată de carte și agasată de clienți, s-a instaurat acolo. Înțeleg acum, citind articolul din *Target*, că librăria NOI a fost preluată de lanțul Diverta, unde, pe scurt, papetăria domină copios cărturăria și afacerea sufocă plăcerea.

Trecând mofluz cu arme și bagaje la Cărturești, am dat de o minune de om plutind împăratește peste CD-uri, cărți, albume de artă, evenimente, noutăți, vechituri cu schepsis și trufandale savuroase – Adrian (Ady) Olaru, tipul care știe totul despre oricare editură, a auzit toată muzica lumii, știe ce pregătesc editorii pentru sezonul următor, comandă special cărți, în funcție de cerere, inclusiv de la editurile obscure cu care nu are contracte uzual, oferă discounturi ș.a.m.d. Doamne, ce m-a chinuit după ce am scris aici despre memoriile Marucăi Cantacuzino, de-a avut câteva zeci de cereri în prima săptămână. Cine-i editorul, în ce oraș se află editura, ce număr de telefon are... Numai Ady știe cât a tras ca să scoată de la Constantin Th. Ciobanu coletele cu Maruci, în câteva tranșe, și asta numai ca să le facă o plăcere cititorilor! Dar ce muzici pune-n librărie, ce fado, ce tangouri, ce preclasici, ce jazzuri languroase, de-aluneci printre pagini ca narcotizat. Și ce pufos valsează băieții în jurul standului cu noutăți de la intrare, cum te îmbie cu una, cu alta, cât sunt de discreți sau concreți, după caz, față de o lansare sau alta, de calitatea participanților etc.

Ce mai, precis că fiecare dintre dumneavoastră preferă altceva la Cărturești: varietatea și aromele ceaiurilor, cititul pe trepte, muzicile ascultate la cască, salonul Bucureștilor, etajul porțelanurilor, subsolul artistic, randevuurile de bonton, snobeala cu ifose scrobite sau, dimpotrivă, *grunge*-ul studentesc, și asta chiar dacă de la un timp Ady Olaru s-a retras din prim-plan către nevăzutul de public departament

de vânzări, de unde urmărește însă – ca un Prospero proaspăt tătic – insula pe care noi rătăcim fermecați, hărțuindu-ne cu inconștientă bieteles carduri.

Nu știi de ce, văzând cohorteles de tineri cucerii de Cărturești, paradisul socializării instaurat acolo, amestecul plăcut de confort și eficiență, de punctualitate, plezirism, copilăreală atașantă și profesionalism beton, eram convins că investiția s-a făcut exclusiv din afară, *via* Șerban Sturdza, pe model britanic, cu multe milioane de euro și cu mari eforturi de adaptare la natura foștilor codri ai Vlăsiei. Astfel încât, acum, șocul produs de interviul cu Nicoleta Dumitru și Șerban Radu (realizat de Andrei Năstase) a fost dublu.

Ea are 32 de ani, el 36. Au șase librării și se află pe locul trei în țară, într-o piață de peste 50 de milioane de euro în 2007. La început, în aprilie 2000, când cu micuțul sediu de pe Edgar Quinet, au investit 15.000 de dolari împreună, iar acum se pregătesc să lanseze încă trei spații a câte 200.000 de euro investiție fiecare, dintre care unul (alături de Sibiu și Suceava) nu-i altul decât marea sală cu cărți și obiecte din cuprinsul Muzeului Țăranului Român. Acolo să vezi vad, mai ales în perioadele târgurilor!

Văd acum că n-a fost doar un zvon faptul că la început toată lumea le spunea „Cărtărești“: inițial chiar așa s-au numit, „dar domnul Cărtărescu ne-a rugat frumos să schimbăm numele, pentru că primea o mulțime de felicitări de la colegii de breaslă“, convinși, presupun, aceștia, că se va fi pricopsit întreaga suflare scriitoricească. Afacerea bate în ansamblu la 20 de milioane de euro (numai pentru 2008 estimează vânzări de 5 milioane), au deja 120 de angajați și multă lume vrea să-i cumpere. Sunt binișor îngrijorați de concurența teribilă a liderului de piață, Diverta (parte din RTC-ul lui Radu Octavian), care – după ce a umflat pachetul majoritar de la NOI – pregătește acum o bombă librărească teribilă: a cumpărat fostul magazin Eva, chiar vizavi de Cărturești,

Cuprins

<i>Prefață</i>	5
<i>Acasă, la librărie</i>	9
Atâta întreb: <i>why Putin, mein Freund?</i>	9
De la NOI la Cărturești	11
O fericită insularitate	14
„Lear numai cu femei“	16
Apropo de ICR	18
<i>Cu sfială, pe becuri călcând</i>	22
Riscurile deja se întrevăd	24
Urmările unei păci iluzorii	28
„Lucrările adevărate se fac în tăcere“	33
<i>În contra sărăciei narative</i>	37
În contra lipsei de direcție	39
Între melancolie și impulsul normativ	42
Un doctor hâtru	45
<i>Dulcile chingi ale libertății</i>	48
Ca soldații năuciți la semnarea păcii	51
Valul memoriei și primele nume de calibru	54
Inginerii editoriale	58
Tabloul zilei. Forme literare și literatura ideilor ...	61

<i>Ceaușismul la ibric</i>	66
Debut fulminant la 64 de ani	68
Forfota mafiiilor. Cotloane, grade, lucrături	70
La cafeaua xenofilă	76
Capcanele verdictului etic	78
<i>Cronicarul în cumpăna istoriei</i>	80
Păcatele (și riscurile) prezentului	82
Și totuși... ..	86
Capodoperele	89
Meniu de bufet suedez	92
<i>Năravuri, vigilență, bani, criză</i>	94
Lecția lui Vărzaru	94
Cimpoi, Eminescu, Simion și Breban	96
Bani și plăceri culturale	99
O scrisoare de la Ion D. Sîrbu	103
„Revelion multicultural“	105
<i>Sic transit... una, alta</i>	109
O amiază cu gust de cenușă	110
<i>Ubi sunt...</i> ?	114
Ce să mai salvăm din București!?	117
Final agreabil	120
<i>Un copleşitor triumphi epistolar:</i>	
<i>Pia, Dinu și Nelli Pillat</i>	122
Puterea de nebiruit a familiei	125
„Eu eram pământul lui...“	129
<i>Multe și (nu chiar) mărunte</i>	135
Dulcea (!) hoție de carte	137
Adevăruri țepoase despre obsesia Nobel	140

Altă opinie cu detonator	142
Ecouri și metehne	143
Mea culpa	144
Steinhardt și libertatea eseului	145
Producem cât minerii!	146
Cărtărescu în spațiul german	147
<i>Pornind de la neprieteni</i>	149
„Bietul Costică...!“	150
Paranteză: despre inamici, cu nostalgie	154
Pacostea provinciei	156
Un interviu dizgrațios	160
ICR: în trei ani, 200 de cărți traduse-n 22 de țări ...	161
<i>Douămiismul și România literară</i>	163
„Bilanțul douămiismului“ în <i>Vatra</i>	163
USR <i>versus</i> SSR și războiul de la <i>România literară</i> ...	168
Despre juriul USR, cu melancolie	172
Bookfest 2009	173
<i>Din contextele unui verb securistic: a colabora</i>	176
Un mănunchi de cărți încercănate	178
Pentru o ierarhie a vinovaților	179
„Iar îi apărăm pe turnători?“	183
Când ești înconjurat, nu te mai poți uita decât în sus	187
Cazul Petru Romoșan	191
Revenind la Noica	194
Nicolae Fărcașanu și Silviu Crăciunaș, două destine antipodice	199

<i>Prin cazuistica nerușinării</i>	206
Antologia lui Ierunca	207
Venind spre zilele noastre	214
Darts	217
<i>Oare mai știm (sau mai vrem) să râdem?</i>	220
Tartuffe, Thisbe și coridoarele Casei Scânteii	222
Surâsul acru, zâmbetul amar	226
În casa lui Goethe, grație bunăvoinței bancare ...	228
<i>Pățanii de obște și amărăciuni solitare</i>	233
Uniunea și solitudinea	234
Umblând năuci și fără țintă	236
Câte femei, atâta bărbăție	238
Tăciuni de București	241
<i>Viețaș la rubrică</i>	247
Mic salt în decembrie '89	248
Leagă-te, ca să te poți dezlega	250
Din peisajul „legăturilor superioare“	252
<i>Douăzeci de ani cu Humanitas</i>	258
Să (re)aduci totul acasă	259
Fertilizarea concurenței	264
Final cu Horia Bernea	267
<i>Suavă înlănțuire de orori</i>	270
Necrofile, castrări, profanări	271
Violuri, turbare, ostatici cu urechi tăiate	276
Răzbunarea prin comic	277
<i>Un atlet al negației: Adrian Marino</i>	280
Fierea memoriei rele	281

Ceialți ? Mediocritate, oroare, nimicnicie	283
Obsesia coroanei și refuzul riscurilor	287
<i>Marino, Cioran și Securitatea</i>	290
Iar vrem să ne uităm <i>din peșteră la vârful muntelui?</i>	291
Încă un exemplu: Petru Comarnescu	295
„Un suflet ros de probleme“	297